

Juryrapport Gehandicaptenzorgprijs 2012

De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) is in 2007 begonnen met het toekennen van de Gehandicaptenzorgprijs. Deze prijs is speciaal opgedragen aan wijlen de heer drs. Ardi Bouter, voormalig lid van de Raad van Bestuur van de 's Heeren Loo Zorggroep, vanwege zijn belangrijke initiërende rol bij de ontwikkeling van het VGN-kennisbeleid in de afgelopen jaren.

In 2012 reikt de VGN de Gehandicaptenzorgprijs voor de vierde keer uit. Inzendingen zijn nu voor de tweede keer mogelijk voor twee categorieën, namelijk de beste onderzoekspublicatie en het beste praktijkproduct. De reden om tot twee prijzen over te gaan is gebaseerd op de ervaring uit de eerste twee rondes. Het aantal onderzoekspublicaties dat werd ingezonden en aan de criteria voldeed was erg beperkt, terwijl een aantal meer praktijk georiënteerde inzendingen van een dermate hoog niveau waren dat een prijs zeker op zijn plaats zou zijn, maar dan op grond van andere criteria. Een terechte beslissing, want ook nu was het weer hartverwarmend te zien welke prachtige en klinisch zeer relevante praktijkproducten binnen de gehandicaptenzorg worden ontwikkeld.

Doel van de Gehandicaptenzorgprijzen in zijn algemeenheid is:

- verbetering van de kwaliteit van bestaan van mensen met beperkingen;
- verbetering van de professionele zorg en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke, lichamelijke, communicatieve en/of zintuiglijke beperking door het waarderen van verdienstelijke prestaties op het gebied van toegepast onderzoek;
- stimuleren van activiteiten binnen of tussen gehandicaptenzorginstellingen die zich richten op kennisontwikkeling, kennisverspreiding en professionalisering van de medewerkers;
- stimuleren van de ontwikkeling van klinisch bruikbare praktijkproducten die de zorg kunnen verbeteren.

Samenvattend: het doel van de prijs voor de *onderzoekpublicatie* is onderzoek stimuleren in de klinische praktijk en tegelijkertijd een brug slaan tussen onderzoek, beleid en praktijk en van de prijs voor het *praktijkproduct* is de praktijk verrijken met klinisch bruikbare praktijkproducten met een gedegen methodische of theoretische onderbouwing.

Samenstelling van de jury

Met het toekennen van de Gehandicaptenzorgprijs 2012 beloont een vakjury (groepen) functionarissen en stagiaires van lidinstellingen voor hun resultaten van toegepast

onderzoek dat leidt tot verbetering van de professionele zorg en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke, lichamelijke, communicatieve en/of zintuiglijke beperking.

De beoordeling van de inzendingen is toevertrouwd aan de volgende deskundige juryleden:

- mevrouw prof. dr. I.A. van Berckelaer-Onnes (juryvoorzitter), emeritus hoogleraar Orthopedagogische hulpverlening aan kinderen met ernstige ontwikkelingsstoornissen in het bijzonder autistische kinderen en jongeren, Universiteit Leiden;
- mevrouw dr. G.H.M.M. ten Horn, zelfstandig medisch sociologe;
- mevr. drs. J.C. Kool, kennismanager bij Disability Studies in Nederland en zelfstandig trainer, adviseur en auteur;
- Mevr. Dr. L. Sjoukes, arts voor verstandelijk gehandicapten en senior onderzoeker Centrum Kennis en Expertise Ontwikkeling;
- Mevr. Drs. H.C. van Staalduine, senior manager AWBZ Inkoop & Beleid Achmea
- de heer drs. J.P. Wilken, lector Participatie, Zorg en Ondersteuning bij de Hogeschool Utrecht.

Ook dit jaar heeft de jury zich weer kunnen buigen over een rijke oogst. Er waren in totaal 66 inzendingen, te weten: 14 onderzoekspublicaties en 52 praktijkproducten. Op de oproep voor praktijkproducten is overweldigend gereageerd.

De procedure

De selectieprocedure bestond uit de volgende stappen:

- *Toets op inzendingscriteria.* Allereerst heeft de jurysecretaris getoetst of aan de inzendingscriteria werd voldaan. De inzendingen die niet aan de criteria voldeden, zijn niet doorgeleid naar de jury.
- *Beoordeling door de jury.* Van de overige inzendingen heeft elk jurylid alle aanmeldingsformulieren beoordeeld aan de hand van criteria die zich richten op volgende aspecten:
 - inhoud (oftewel relevantie van het onderwerp door oplossing van een praktijkprobleem en het leveren van een bijdrage aan professionalisering) methodische kwaliteit (oftewel aanwezigheid van voldoende
 - wetenschappelijke onderbouwing)
 - bijdrage aan kennisvermeerdering voor de sector.
- *Selectie voor de shortlist.* Tijdens een jurybijeenkomst selecteerde de jury vier onderzoekspublicaties en elf praktijkproducten voor de zogenaamde shortlist. Deze kandidaten werden uitgenodigd om nadere documentatie op te sturen, met name over de wetenschappelijke en/of klinische onderbouwing.
- *Selectie van de genomineerden en de prijswinnaar.* In de volgende jurybijeenkomst selecteerde de jury uit de shortlist in iedere categorie drie genomineerden en wees daaruit per categorie de prijswinnaar aan.

De oogst van de vierde ronde in de categorie Onderzoekspublicaties

Bij de onderzoeksprijs gaat het om publicaties in de vorm van een artikel in een hoog gekwalificeerd tijdschrift, (een hoofdstuk in) een wetenschappelijk boek, een gepubliceerde literatuurstudie, een monografie en dergelijke. Sinds deze ronde kunnen proefschriften niet meer meedingen naar de onderzoeksprijs, vanwege het feit dat er voor

proefschriften op dit terrein al meerdere prijzen bestaan, waaronder de Ds. Visscherprijs. Ook wordt zo voorkomen dat de jury zich moet wagen aan een vergelijking van appels met peren.

In totaal hebben zich 14 kandidaten gemeld voor de vierde ronde, dat is iets minder dan de vorige ronde met 19 inzendingen. Ook dit jaar was de jury weer onder de indruk van de grote veelzijdigheid aan thematiek, verspreid over uiteenlopende deelgebieden. De terugval in aantal inzendingen is echter teleurstellend, maar geeft ook aan hoe moeilijk het is om onderzoek te verrichten in instanties waar de aandacht primair naar de daadwerkelijke zorg uitgaat. Dat kan het voor professionals lastig maken om naast hun 'eigen vak' ook ruimte te vinden voor de uitvoering van onderzoek. Daarnaast hebben de instellingen te maken met efficiencykortingen en wordt er daardoor soms gekort op het onderzoeksbudget. Het kan ook samenhangen met het feit dat er veel mogelijkheden zijn om prijzen op dit terrein te behalen. Het relatief kleine veld van gehandicaptenzorgonderzoek lijkt de laatste tijd wat overspoeld te worden met scriptie-, onderzoeks-, verbeter- en innovatieprijzen.

Ook binnen instellingen slaan de bezuinigingen toe en is het onderzoeksbudget gekort. Het kan ook samenhangen met het feit dat er veel mogelijkheden zijn om prijzen op dit terrein te behalen. Het veld lijkt wat overspoeld te worden met onderzoeksprijzen.

De genomineerden in de categorie Onderzoekspublicaties

Als genomineerden voor de Gehandicaptenzorgprijs 'onderzoekspublicatie' 2012 werden voorgedragen:

- Margriet Heim, Marjan Veen en Frank Velthausz (voorgedragen door Miriam Traudes), Esdégé-Reigersdaal (samenwerkingsverband met Heliomare en Universiteit van Amsterdam): 'COCP in de VG. Onderzoek naar de effecten, de implementatie en de sociale validiteit van het COCPvg-programma in Esdégé-Reigersdaal'.
- Thessa Hilgenkamp (voorgedragen door Ditte van Vliet), Abrona: 'Low physical fitness levels in older adults with intellectual disabilities', samen met Heidi Hermans, Amarant: 'Life events and their association with depression and anxiety in older people with intellectual disabilities'. De jury heeft deze inzendingen samengenomen in de beoordeling omdat ze allebei deelonderzoeken zijn uit het consortium GOUD (Gezond Ouder worden).
- Toinette Loeffen, Hogeschool Utrecht i.s.m. Amerpoort, de Driestroom, Reakt e.a.: 'Kunst Inclusief. De ontwikkeling van werkwijzen om mensen met een handicap te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun creatieve talenten in de samenleving.'

De drie onderzoeken lopen qua inhoud zeer uiteen, maar zijn alle van een hoog niveau. Ze bestrijken verschillende gebieden.

Margriet Heim heeft zich samen met Marjan Veen en Frank Velthausz gericht op de de allerzwakste in onze samenleving, mensen met een meervoudige beperking; een relatief kleine zeer kwetsbare en hulpbehoevende doelgroep. Onderhavige publicatie betreft een onderzoek naar de effecten, de implementatie en de sociale validiteit van het COCPvg-programma (Communicatieve Ontwikkeling van niet of nauwelijks sprekende personen en hun Communicatiepartners in de zorg voor verstandelijke gehandicapten in Esdégé-Reigersdaal

Het onderzoek vond plaats in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, Amsterdam Centre for Language and Communication en Heliomare revalidatie in Wijk aan Zee. Het bijzondere van dit project ligt in de nadrukkelijke aandacht die op de communicatie **met** communicatiepartners en niet direct op het communiceren als zelfstandige techniek wordt gelegd; het beoogt ook een heel duidelijk sociaal doel. Het interventieprogramma is niet nieuw, dwz dat het stoelt op ontwikkelingen die in de jaren negentig al zijn gestart, maar het heeft een veel praktischere en meer wetenschappelijke onderbouwde uitwerking gekregen.

Het onderzoek betrof 9 personen tussen 4 en 23 jaar; zij werden gedurende 10 maanden tien keer gefilmd met hun vader of moeder en 10 keer met hun persoonlijke begeleider. Er zijn totaal 153 metingen geanalyseerd. Het was een zeer tijdrovend onderzoek dat met de nodige precisie is uitgevoerd. Hoewel niet alle cliënten in gelijke mate van de interventie hebben geprofiteerd, gebruikten zij na afloop van de interventie nieuwe functies die nog niet eerder waren gebruikt. Daarnaast zijn ook communicatiepartners op meer dan één aspect aantoonbaar vooruitgegaan. Het programma verdient volgens de jury een veel bredere inzet. Daar wordt inmiddels aan gewerkt.

Thessa Hilgenkamp en Heidi Hermans: hebben beiden een artikel ingezonden, dat valt onder het grote onderzoek GOUD (gezond ouder worden) en dat deel uit maakt van hun proefschrift. Hoewel beiden een ander thema hebben bestudeerd, hebben ze gebruik gemaakt van het zelfde cohort. De jury heeft de twee artikelen gecombineerd, vanwege het feit dat ze beide de volle aandacht richten op ouderen met een verstandelijke beperking, hetgeen de jury als een uiterst belangrijke doelgroep ziet.

Thessa Hilgenkamp heeft zich gericht op lichamelijke activiteiten en fitheid bij ouderen met een verstandelijke beperking, terwijl Heidi Hermans 'life events' en hun associatie met depressie en angst in ouderen met een verstandelijke beperking als thema heeft gekozen. De vergrijzing neemt toe en extra aandacht voor ouderen vormt een zeer relevant topic. Beide onderzoeken zijn correct uitgevoerd en nauwkeurig weer gegeven. Het betreft een indrukwekkende grote onderzoeksgroep, waaraan de zorginstellingen Amarant, Abrona en Ipse de Bruggen bijdragen en samenwerken met onderzoekers van de Erasmusuniversiteit. De gevonden data geven duidelijk inzicht in de te lage fitheid bij ouderen met een verstandelijke beperking en het tekort aan goede meetinstrumenten op dat terrein enerzijds en de invloed die 'life events' hebben op het dagelijkse functioneren van deze ouderen anderzijds. Er is in de praktijk veel te weinig oog voor lichamelijke activiteiten en fitheid en voor de invloed van 'life event's op het dagelijkse functioneren van deze doelgroep. Vanuit dat standpunt zijn beide onderzoeken eyeopeners. De vertaalslag naar de klinische praktijk is nog onvoldoende gemaakt, maar beide auteurs geven al wel een aantal richtlijnen voor verdere implementatie.

Toinette Loeffen en haar groep zijn de derde genomineerden. Zij heeft met haar inzending de jury verrast. Het gaat bijna om een dubbele nominatie daar de inzending niet alleen voldoet aan de criteria voor een onderzoekspublicatie maar ook aan die van een praktijkproduct. Het boek Kansen in kunst. Kunst door mensen met speciale wensen is de wetenschappelijke bijdrage, terwijl de DVD, het verhalenboek en de Dialoogkaarten meer in de categorie praktijkproduct vallen. De jury gaat van het hele pakket uit, dat in zijn totaliteit voor de onderzoeksprijs is ingediend. Het is een zeer vernieuwend en uiterst creatief onderzoek. De onderzoekers zijn managers, kunstbegeleiders en kunstdocenten

van ateliers en centra voor kunsten. Het gaat hier te ver om alle namen te noemen maar het betreft een mooi samenwerkingsproject van de zorgpraktijk, centra voor kunsteducatie en onderzoekers van o.a. de Hogeschool Utrecht, waarin de mens met een beperking in het perspectief van kunstparticipatie wordt gezien. In een eerder onderzoek is onderzocht in hoeverre mensen met een beperking betrokken zijn bij de uitvoering van kunst. Het vervolg onderzoek richtte zich op het ontwikkelen van goede initiatieven die in de toekomst als voorbeeld kunnen dienen voor centra voor kunsten, ateliers en andere aanbieders van kunst voor mensen met een beperking. Het resultaat van het hele traject vindt zijn weerslag in de ingezonden publicatie, inclusief de kaartenset, de dvd en een verhalenbundel. Het is een mooi en heel erg breed product dat zeker zijn weg naar de praktijk kan vinden. Er is overwegend gebruik gemaakt van kwalitatieve methoden. De vorm en inhoud sluiten goed bij elkaar aan. Er wordt ruim aandacht besteed aan praktijkadviezen. Kunst is niet alleen voor mensen zonder beperking, het is gemeengoed ook voor, of liever gezegd zeker ook voor mensen met een beperking; kunst is in staat bruggen te slaan tussen mensen met en zonder beperkingen en laat dat onderscheid wegvallen!

Het winnende onderzoek

De jury heeft de uiteindelijke keus unaniem laten vallen op de onderzoekspublicatie van Margriet Heim, Marjan Veen en Frank Velthausz. Het is een zeer gedegen onderzoek dat verder strekt dan de negen personen en hun communicatiepartners die in het onderzoek participeerden. Het onderzoek krijgt een zeer hoge waardering. Het is niet alleen een zeer tijdrovend, maar ook een heel ingewikkeld traject geweest. Het onderzoeksdesign is creatief en vernieuwend in de zin van de betrokkenheid van cliënten, ouders en begeleiders. Dit heeft tot heel veel data geleid die op een uiterst zorgvuldige wijze zijn geanalyseerd en verwerkt. De kracht van het onderzoek ligt vooral in het sociale aspect, in de wisselwerking tussen cliënt en omgeving. De interventiemethode is overdraagbaar naar vergelijkbare cliënten.

Het betreft een uiterst kwetsbare en moeilijk te onderzoeken en te behandelen doelgroep. Het onderzoek naar de communicatie bij mensen met meervoudige beperking is door Velthausz al in de jaren negentig gestart. Het is niet bij een begin gebleven, het is steeds verder uitgewerkt en verdiept, resulterend in het prachtige COCPvg-programma. Een dergelijk project vraagt veel geduld, veel tijd en bovenal een zeer hoge graad van sensitiviteit van de onderzoekers. De volharding van de onderzoekers en de geslaagde zoektocht naar een klinisch toepasbare en evidence based interventiemethode hebben de jury doen besluiten de Gehandicaptenzorgprijs 'onderzoekspublicatie 2012' aan Margriet Heim, Marjan Veen en Frank Velthausz toe te kennen.

De oogst in de categorie Praktijkproducten

De jury was verheugd dat zij, terwijl het pas de tweede keer was dat een ronde voor praktijkproducten werd gehouden, in totaal 52 kandidaten heeft kunnen laten meedingen naar de prijs. Het waren stuk voor stuk interessante inzendingen, waaruit blijkt dat er veel meer in de klinische praktijk wordt ontwikkeld dan veelal wordt gedacht.

De talloze uiteenlopende producten getuigen van een sterke cliëntgerichtheid, of dit nu mensen met een zintuiglijke, verstandelijke of lichamelijke beperking betreft. Men gaat

voor de cliënt. Daarnaast zien we een grote verscheidenheid in creativiteit en vormgeving (IPad, film, website, spel, koffer, methodiek, werkboek). Voor de jury een boeiend arsenaal aan prachtige producten om te mogen beoordelen.

De genomineerden in de categorie Praktijkproducten

Als genomineerden voor de Gehandicaptenzorgprijs 2012 werden voorgedragen:

- Astrid Cornelissen (voorgedragen door Wim van Veelen), Cello: Doe-map: 'Hoofd, schouders knie en teen', een bewegingmethode ter bevordering van de ontwikkeling van mensen met een ernstige meervoudige beperking';
- Greet Antuma, Alexandra Breedveld, Dytmer Hettinga, Merijn Lindeboom en Zwaan Miedema, Tjallingahiem: 'Seksueel grensoverschrijdend gedrag, Handboek ambulante plegerbehandeling voor jongeren met een licht verstandelijke beperking';
- Hans van Wouwe en Dick van de Weerd (voorgedragen door Hanneke Kooiman), ASVZ: 'Triple-C Gewoon is anders';

Alle drie de inzendingen zijn van een heel goed en kwalitatief hoog niveau en bezitten alle een grote praktijkrelevantie.

Astrid Cornelissen is een bewegingsagoog. Zij heeft met behulp van collegae een Doe-map vervaardigd onder de naam 'Hoofd, schouders knie en teen', waarin een bewegingsmethode voor mensen met een ernstige meervoudige beperking wordt gepresenteerd. Door middel van deze doe-map krijg je als begeleider, ouder of familielid, veel vaardigheden, tips en ideeën aangereikt op het gebied van bewegen. Het is een zeer bruikbare en eenvoudig overdraagbare methode. De uitvoering is erg mooi van vormgeving en trekt direct de aandacht. Er is ook een prachtige website ontwikkeld, die deel uitmaakt van het grote overkoepelende project "*Cello in beweging, Zo kan het ook*". Het is de eenvoud die de methode zo aantrekkelijk maakt en de manier waarop begeleiders, ouders en familieleden hierdoor juist worden gestimuleerd om mensen die uit zich zelf niet of nauwelijks in beweging komen tot bewegen te brengen. De map wordt afgesloten met theoretische verwijzingen naar stromingen en gezichtspunten waarop de doe-activiteiten zijn gebaseerd. Er is ook een doe-kist beschikbaar met materiaal dat in de methode gebruikt kan worden. Het hieraan gekoppelde evaluatieonderzoek is al op twee niveaus uitgevoerd. Het is een zeer aantrekkelijk, klinisch relevant en wetenschappelijk verantwoord product.

Greet Antuma, Alexandra Breedveld, Dytmer Hettinga, Merijn Lindeboom en Zwaan Miedema

Een volgende nominatie betreft het gedurfde product van van Greet Antuma, Alexandra Breedveld, Dytmer Hettinga, Merijn Lindeboom en Zwaan Miedema, werkzaam in Tjallingahiem, genaamd "*Seksueel grensoverschrijdend gedrag, Handboek ambulante plegerbehandeling voor jongeren met een licht verstandelijke beperking*". Seksueel overschrijdend gedrag wordt in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking regelmatig aan getroffen, het komt op alle niveaus voor en daders bevinden zich onder zowel de zorggebruikers, als onder de zorggevers. Een vergrijp dat we graag willen voorkomen, maar niet geheel kunnen wegnemen. Het komt in alle instellingen voor. In Tjallingahiem is een programma ontwikkeld om zorggebruikers met een LVG te

behandelen voor seksueel overschrijdend gedrag. Hoewel het programma nog maar is/wordt toegepast op een klein aantal van 5 cliënten, is het succesvol gebleken. Het is opgezet vanuit een ecologisch perspectief. De ontwikkelaars hebben aansluiting gezocht bij een biopsychosociaal raamwerk gericht op de oorzaken en de in standhouding van dit soort probleemgedrag en bij de recentere inzichten van Andrews en Bonta. Het programma is zeer concreet en helder weergegeven en wordt geïllustreerd door duidelijke praktijkvoorbeelden. Het betreft een zeer gedegen product dat nog verder uitgewerkt kan worden maar op grond van de eerste resultaten als veel belovend mag worden beschouwd. De jury acht de klinische relevantie zeer hoog en hoopt op een bredere samenwerking met andere instellingen.

De laatst genoemde nominatie betreft het werk van **Hans van Wouwe en Dick van de Weerd**. Een product waaraan vele jaren is gewerkt en nu in een mooi boekwerk is uitgegeven, getiteld "Triple-C, Gewoon is anders". Triple-C staat voor Cliënt-Coach-Competentie. Zij richt zich op de doelgroep mensen met een verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen. ASVZ is een van de eerste instellingen die al heel vroeg gebruik heeft gemaakt van de CCE, het Centrum voor Consultatie en Expertise. Ze hebben zelf een heel ontwikkelingstraject doorgemaakt dat zijn weerslag in onderhavige publicatie vindt en zich kenmerkt door de slogan *anders denken en anders kijken*. De auteurs maken een zeer sterke vertaal slag van theorie naar praktijk. Vastgelopen situaties kunnen worden hersteld; samenwerken aan het herstel van het gewone leven is het beoogde doel. De nadruk ligt op de samenwerking, met wederzijds respect van mens tot mens. Triple-C gaat over jij en ik, over de dialoog. Het boek is helder geschreven en geeft aan hoe de behandeling volgens Triple-C vorm kan krijgen en waarvoor het nodig is. Het is goed overdraagbaar, mede door de vele concrete voorbeelden.

De winnaar

Het was voor de jury al geen eenvoudige taak om uit de hoeveelheid van producten de genomineerden te kiezen, laat staan uit de drie genomineerden de winnaar te kiezen. Maar onze uiteindelijke keuze wordt door alle juryleden ondersteund en is gevallen op Hans van Wouwe en Dick van de Weerd.

Triple-C ziet de jury als een wetenschappelijk zeer verantwoorde behandelmethode die in de loop der jaren zijn weg naar de klinische praktijk duidelijk heeft gevonden. Het is een breed in te zetten methode die zijn oorsprong vindt in vastgelopen situaties, waarin zorgverleners werden geconfronteerd met moeilijke, vaak agressieve cliënten, die nu, dankzij Gijs Van Gemert, cliënten met 'moeilijk verstaanbaar gedrag' worden genoemd. En daar ligt een mooie ommekeer, die leidt tot anders denken en anders kijken, die een opening naar communicatie biedt; 'moeilijk verstaanbaar' betekent dat we elkaar niet verstaan, en geeft aan dat we terug moeten naar de dialoog, en uiteindelijk naar het herstel van het gewone leven. Triple-C benadrukt de relatie tussen ik en jij, maar ziet deze niet los van de situatie waarbinnen de problemen zich voordoen. Triple-C werkt, aldus de auteurs alleen in een organisatie waarin iedereen -van de bestuurders tot de begeleiders achter de werkwijze staat. Een organisatie waarin regels niet de boventoon vieren maar waarin mensen anders denken over wat onze cliënten nodig hebben, anders kijken naar probleemgedrag en dat in anders doen kunnen vertalen. Dit vraagt niet alleen om kennis maar ook om competentie, en deze in Triple-C beoogde competentie vraagt op zijn beurt om een cultuuromslag. Hierin zijn de auteurs geslaagd. Ze weten de

zorgverleners te overtuigen dat het anders denken en anders kijken naar anders handelen leidt en dat dit tot herstel van het gewone leven kan leiden!
Het is een prachtig, hoog gewaardeerd praktijkproduct. De VGN is trots op het feit dat een dergelijk product zich binnen haar gelederen heeft ontwikkeld.

Eervolle vermeldingen

Zoals reeds is aangegeven waren de VGN en de jury zeer verrast door niet alleen het grote aantal praktijkproducten, maar ook door de hoge kwaliteit. Dit heeft de VGN op verzoek van de jury doen besluiten om naast de genomineerden twee praktijkproducten van een eervolle vermelding te voorzien. Dit zijn:

- Jet Isarin, Koninklijke Kentalis met haar film *Spraakzaam, de Movie*, inclusief het boekje *Leven met ESM*, en
- Sophia Helmhout, *De Trans* met haar Leerboek *Logopedie voor mensen met een verstandelijke beperking*.

De film van **Jet Isarin** beoogt een grotere bekendheid van ESM ernstige spraak-en/of taal moeilijkheden (ESM). Dit wordt gedaan door mensen met ESM interviews bij willekeurige mensen op straat te laten afnemen. Met de vraag of ze weten wat ESM is.. Het resultaat is bedroevend, niemand weet wat ESM is. Het is dus duidelijk wat de boodschap van Jet Isarin is: ESM is te onbekend! In de film leggen mensen met ESM uit waar ze in het dagelijks leven tegen aanlopen. In het bijbehorende boekje 'Mijn leven met ESM', treffen we prachtige tekeningen en schilderijen aan van mensen met ESM, Ze geven beeldend hun kijk op hun leven..De Jury heeft grote waardering voor dit product dat een helaas nog vrij onbekende problematiek (ESM)in beeld wil brengen en met name voor de grote betrokkenheid van jongeren in het uitdenken en vormgeven van het project.

Het leerboek *Logopedie voor mensen met een verstandelijke beperking* van **Sophia Helmhout** krijgt een eervolle vermelding om dat dit het eerste Nederlandstalig logopedisch leerboek is dat zich op deze doelgroep richt. Het is een gedegen werkstuk dat elke instelling voor mensen met een VB in zijn bibliotheek dient te hebben. De auteur geeft een mooi overzicht van de verschillende methodieken die van toepassing kunnen zijn. Concrete voorbeelden verlevendigen de publicatie Er ligt een zeer uitgebreide literatuurstudie aan ten grondslag. Het is een aanwinst voor onze sector.